

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/658/2015
Identifikačné číslo spisu:	8109225507
Dátum vydania rozhodnutia:	02.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8109225507.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne B. K., bývajúcej v I., zastúpenej JUDr. Danielou Strakovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Konštantínova č. 6, proti žalovaným 1/ Ing. Q. E., bývajúcemu v O., 2/ I. Q., bývajúcej v Y., 3/ P. E., bývajúcemu v Y., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 25 C 212/2009, o dovolaní žalovaných 1/ a 3/ zastúpených JUDr. Zuzanou Molokačovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Masarykova č. 16, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. decembra 2014 sp. zn. 3 Co 167/2014, 3 Co 168/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 7. apríla 2014 č.k. 25 C 212/2009-389 podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k pozemku v katastrálnom území Y., ktorý je v katastri nehnuteľností zapísaný na liste vlastníctva č. XXX ako E-KN parcela č. XXX - orná pôda vo výmere XXXX m² (ďalej len „pôvodná parcela“) zrušil a vyporiadal tak, že do výlučného vlastníctva účastníkov konania prikázal novovytvorené parcely vyznačené v geometrickom pláne znalca X. F. zo 14. júla 2012 č. 12/2012 (ďalej len „geometrický plán“) nasledovne: a/ parcelu č. XXX/XX - orná pôda vo výmere XXXX m² prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne, b/ parcelu č. XXX/XX - orná pôda vo výmere XXX m² prikázal do podielového spoluvlastníctva žalovaných 1/ a 3/ v podieloch po 1/2, c/ parcelu č. XXX/XX - orná pôda vo výmere XXXX m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej 2/. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že účastníci konania sú podieloví spoluvlastníci pôvodnej parcely, a to žalobkyňa v podiele 3/6, žalovaný 1/ v podiele 1/12, žalovaná 2/ v podiele 2/6 a žalovaný 3/ v podiele 1/12. Žalobkyňa mala snahu dohodnúť sa s ostatnými spoluvlastníkmi na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, k dohode medzi nimi ale nedošlo. V priebehu občianskeho súdneho konania sa účastníci dohodli na tom, ako bude rozdelená pôvodná parcela. Žalobkyňa a žalovaná 2/ súhlasili s akoukoľvek polohou tej novo vytvorenej časti pôvodnej parcely, ktorá im bude prikázaná do vlastníctva, avšak žalovaní 1/ a 3/ (právni nástupcovia pôvodného žalovaného 1/, ktorý zomrel v priebehu konania) namietali ich značné

znevýhodnenie dané stredovým umiestnením a neprístupnosťou parcely, ktorá im mala byť prikázaná. Pokiaľ žiadali zriadiť v ich prospech vecné bremeno zabezpečujúce im prístup k prikazovanej parcele, súd im nevyhovel s odôvodnením, že prístupovú cestu zriadením vecného bremena nemožno vytvoriť na nehnuteľnosti, ktorá nie je predmetom konania. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania uzavrel, že rozdelenie pôvodnej parcely spôsobom, ktorý je vyznačený v geometrickom pláne a vyjadrený vo výroku rozsudku, zodpovedá zákonu a je najúčelnejšie.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 3. decembra 2014 sp. zn. 3 Co 167/2014, 3 Co 168/2014 nevyhovel odvolaniu žalovaných 1/ a 3/ a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Dospel k záveru, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, správne nariadil dokazovanie znaleckým posudkom, vykonané dôkazy primerane vyhodnotil jednotlivo aj vo vzájomnej súvislosti a vec správne právne posúdil. Vzhľadom na to sa s ním v celom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Aj podľa názoru odvolacieho súdu prvý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 ods. 1 druhej vety Občianskeho zákonníka (reálne rozdelenie veci podľa veľkosti spoločných podielov) je v danom prípade plne opodstatnený, lebo pôvodná parcela je reálne deliteľná. Pokiaľ žalovaní 1/ a 3/ namietali, že geometrický plán navrhuje vytvorenie parciel, ku ktorým nie je zabezpečený prístup a ktoré preto nemôžu byť využité na individuálnu bytovú výstavbu, odvolací súd poukázal na správu obce Ražňany, obsah ktorej neopodstatňuje ich tvrdenia. Pôvodná parcela bola rozdelená spôsobom súladným s účelmi individuálnej bytovej výstavby tejto obce. Súd prvého stupňa správne zohľadnil ústretový postoj žalobkyne, ktorá právnenému predchodcovi žalovaných 1/ a 3/ ponúkla, aby si sám vymienil, kde a ako má byť umiestnená jemu prikázaná nehnuteľnosť; právny predchodca žalovaných 1/ a 3/ túto ponuku žalobkyne prijal a parcela č. XXX/XX, ktorú súd prikázal do podielového spoluvlastníctva žalovaných 1/ a 3/, je práve tá, ktorú zvolil ich právny predchodca. Odvolací súd v ďalšom konštatoval, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá požiadavke žalovaných 1/ a 3/, aby im prikázaný pozemok bol umiestnený v strede. Pokiaľ ide o splnenie ich druhej požiadavky (aby k ich parcele bol zabezpečený prístup z miestnej komunikácie), odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa v priebehu celého konania uvádzala viaceré možnosti mimosúdneho zabezpečenia prístupu, k dohode účastníkov ale nedošlo. V danom prípade záujem žalobkyne na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva prevýšil záujem žalovaných 1/ a 3/. Zo všetkých týchto dôvodov považoval odvolacie námietky žalovaných 1/ a 3/ za neopodstatnené a napadnuté rozhodnutie za vecne správne.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 3/ dovolanie s tým, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Poukázali na to, že na odvolacie pojednávanie nariadené na 12. novembra 2014 sa dostavili bez svojho právneho zástupcu, ktorý náhle zomrel, a bez neho sa nevedeli správne vyjadriť k okolnostiam podstatným pre dané konanie. Vzhľadom na odročenie odvolacieho pojednávania na neurčito boli v tom, že odvolací súd takto postupuje len preto, aby im vytvoril možnosť ustanoviť si nového právneho zástupcu. Odvolací súd ale 3. decembra 2014 meritórne rozhodol bez prítomnosti účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania. Tento postup odvolacieho súdu, ktorý nemal oporu v § 214 ods. 2 O.s.p., im odňal možnosť pred súdom konať. Žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípadne zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu označila napadnutý rozsudok za vecne správny a dovoláciu argumentáciu žalovaných 1/ a 3/ za neopodstatnenú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§

236 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalovaných 1/ a 3/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

2. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaných 1/ a 3/ preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolatelia namietajú, že odvolací súd im odňal možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

2.1. Podľa názoru žalovaných 1/ a 3/ im odvolací súd odňal možnosť pred súdom konať tým, že rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo

doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p. odvolací súd nariadi odvolacie pojednávanie alebo toto pojednávanie nenariadi, rozhoduje odvolací súd, pričom nie je viazaný návrhom účastníka na nariadenie pojednávania ani nesúhlasom účastníka s rozhodnutím o odvolaní bez nariadenia pojednávania (pozri obdobne napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 51/2011).

Obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by sa postup odvolacieho súdu priechil § 214 O.s.p. Postupom súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže byť účastníkovi odňatá možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia.

2.2. V danom prípade zo spisu vyplýva, že predsedníčka odvolacieho senátu na pojednávaní nariadenom na 12. novembra 2014 konštatovala, že dôvodom pre nariadenie tohto pojednávania bola možnosť mimosúdnej dohody účastníkov (doslovne, že sa „črtala dohoda“ - viď č.l. 434 spisu). Po zistení, že k dohode medzi nimi nedošlo a žalovaní 1/ a 3/ požiadali o odročenie pojednávania z dôvodu úmrtia ich dovtedajšieho právneho zástupcu, odvolací súd toto pojednávanie odročil na neurčito.

Žalovaní 1/ a 3/ v dovolaní namietajú, že odvolací súd takto nemohol postupovať, lebo ak sa už raz uzniesol, že na prejednanie veci nariadi odvolacie pojednávanie, nemohol o nej rozhodnúť mimo pojednávania. Dovolací súd v súvislosti s tým poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. októbra 2009 sp. zn. IV. ÚS 362/09, v ktorom sa konštatuje, že ústavne akceptovateľný a udržateľný je postup odvolacieho súdu, ktorý najskôr nariadi pojednávanie na prejednanie odvolania, po jeho odročení na neskorší termín ale vec prejednal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (i keby sa účastník konania jeho nariadenia prípadne domáhal).

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu bol v tomto prípade ústavne akceptovateľný a dovolateľom neznemožnil realizáciu ich procesných oprávnení.

2.3. Ak sa rozhoduje bez nariadenia pojednávania, postup súdu pri vyhlasovaní rozsudku upravuje § 156 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého súd v takom prípade oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na svojej úradnej tabuli v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Občiansky súdny poriadok neukladá súdu povinnosť nad rámec uvedeného upovedomiť účastníkov konania o verejnom vyhlasovaní rozsudku ešte aj iným spôsobom (napríklad písomne doručeným oznámením).

V spise sa na č.l. 437 nachádza pokyn predsedníčky senátu z 25. novembra 2014, aby súdna kancelária zákonným spôsobom oznámila, že rozsudok bude verejne vyhlásený 3. decembra 2014. Na č.l. 439 spisu je založená e-mailová správa zamestnanca odvolacieho súdu o tom, že oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo 25. novembra 2014 vyvesené na úradnej tabuli. Ten istý údaj vyplýva z „upovedomenia“ nachádzajúceho sa na č.l. 443 spisu. Zo zápisnice odvolacieho súdu z 3. decembra 2014, ktorá je v spise založená na č.l. 442 vyplýva, že dovolaním napadnutý rozsudok bol v tento deň verejne vyhlásený.

Postup odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade zodpovedal § 156 ods. 3 O.s.p., nemohol mať za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

2.4. Podaním z 21. novembra 2014 (súčasná) právna zástupkyňa oznámila odvolaciemu súdu, že v preskúmvanej veci prevzala právne zastupovanie žalovaných 1/ a 3/. Od uvedeného dňa boli teda zastúpení ich súčasnou právnou zástupkyňou.

Podľa názoru najvyššieho súdu uplynula od 21. novembra 2014 do dňa verejného vyhlásenia rozsudku lehota dostatočná na to, aby sa právna zástupkyňa žalovaných 1/ a 3/ s vecou oboznámila, prípadne sa k nej aj vyjadrila alebo v mene zastúpených urobila akýkoľvek iný procesný úkon.

2.5. Z dôvodov uvedených vyššie pod 2.1. až 2.4. dovolací súd uzatvára, že postupom odvolacieho súdu nebola žalovaným 1/ a 3/ odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

3. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaných 1/ a 3/ proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nepreukázala sa existencia nimi tvrdenej procesnej vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a nevyšli najavo ani ďalšie vady konania vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol ich dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozsudku odvolacieho súdu.

Pokiaľ žalovní 1/ a 3/ napadli dovolaním aj rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania, najvyšší súd poukazuje na to, že dovolanie proti rozhodnutiu o trovách je v zmysle § 239 O.s.p. vylúčené; jeho prípustnosť by mohla založiť len procesná vada konania uvedená v § 237 ods. 1 O.s.p. So zreteľom na body 2.1. až 2.4. považoval dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 3/ za procesne neprípustné aj v tejto časti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným 1/ a 3/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.